



**EL**  
**TIO ANTÓNIO**  
**ROSANA ANDREU**

# ELTIO ANTÒNIO

Són les 13'30 h. M'encamino al bar del costat de la feina on acostumo a menjar des de fa 3 dies. La mama va dir-me que ja n'hi havia prou d'anar a dinar cada dia a casa i de portar-li la roba per rentar, que per alguna cosa m'havia independitzat, i que ara ella necessitava temps per a fer pilates, excursions i quedar amb les amigues. Egoista!, vaig pensar, vés què li costa... la cosa és que encara no he aconseguit organitzar-me la nevera i el rebost, i així estic, de menú diari.

- Què teniu avui, Montse?
- Avui? Avui és dijous, guapo, i els dijous toca paella. Paella valenciana. Què, t'agrada?

Somric i assenteixo, mentre veig com la Montse enfila cap a la cuina. 10 segons han servit per a transportar-me 20 anys enrere, a Viver, València, a casa del tio Antònio.

El tio Antònio i la tia Mercedes tenien un tros allà a Viver, enmig de l'horta valenciana. La barraca era tradicional, feta de fang i palla, d'una sola estança multiús, que igual feia de cuina, com de menjador a l'hivern, com de dormitori improvisat quan el tio Antònio decidia passar-hi uns dies. I fora, fora hi havia un devesall de terra cultivada amb tomàquets, carxofes, enciams, cebes... un regal per a la vista i els sentits.

Era tradició dels diumenges anar a menjar arròs al tros del tio Antònio, i allí ens juntàvem tots els cosins. La Maria i la Soledad, filles del tio Antònio i la tia Mercedes;

el Carles, fill del tio Cosme i la tia Asunción; i els meus dos germans i jo mateix, que arribàvem amb els pares i els abuelos, que vivien amb nosaltres a València.

Recordo vivament la majoria d'aquests diumenges des de que tenia 4 o 5 anys i només era un mocós que perseguia els meus cosins intentant que em deixessin jugar amb ells. Jo era el més petit i sovint m'enganyaven, ho vaig saber més tard: - Vinga, posa't a comptar fins a 20 i nosaltres ens amaguem. Sabien que em feia un embolic amb els números, i com que era molt estricte, tan bon punt m'equivocava, havia de tornar a començar, i així passaven els segons, i els minuts... i mentrestant ells estaven en algun amagatall explicant-se secrets, jugant i rient.

Al tros del tio Antònio es menjava arròs, clar. Arròs amb nap i cols, arròs amb bledes, arròs de conill, arròs de pollastre i ànec... i, encara que entre setmana a València el tio Antònio no tocava ni una cullera, ni un gra d'arròs, ni s'acostava a la cuina, al tros ell era amo i senyor, i la paellera el seu regne. Ell era l'encarregat de fer l'arròs i no permetia cap ingerència. Amb el pas dels anys la seva mania que ningú s'acostés mentre l'estava cuinant es va convertir en patològica. Havia ritualitzat tot el procés de manera absolutament estricta i no permetia cap mena de desviació.

Els pares, els abuelos, els meus germans i jo èrem sempre els últims en arribar, passat el migdia, i el tio Antònio ens rebia, invariablement, amb una sèrie de renecs per a fer-nos pagar la nostra insolència. El fet que el meu pare aprofités també els matins de diumenge per a adelantar feina a la fusteria no semblava que fos excusa prou vàlida per arribar tard.

Tots els cosins s'acostaven corrent des de diferents llocs i ens rebien, ells sí, amb els braços oberts. Amb 10 o 12 anys ja vaig començar a formar part plenament del grup, entre altres coses perquè ja no em podien enganyar tan fàcilment com quan era un marrec.

Els abuelos seien en unes cadires fora de la caseta, al lloc més fresc, i no perdien detall de les nostres corredisses. També intentaven escoltar la conversa que els pares i els tios mantenien entre anades i vingudes a la barraca i als horts. I l'abuela mirava de reüll el tio Antònio, que un cop havíem arribat nosaltres, posava en marxa el seu ritual.

- Nenes, les verduretes.

I la tia Mercedes cridava la Maria i la Soledad, que venien a correuita, no fos cas que s'enfadès ja de bon començament el tio Antònio. I mentre el tio Antònio es feia passar la calor a base de cerveses, les noies i la seva mare s'afanyaven dins la caseta a preparar tot el menjar. Tot havia d'estar net, pelat, trossejat i a punt per tal que el tio Antònio pogués preparar l'arròs.

Les dones ho portaven tot a la paellera i ho col·locaven segons les estrictes ordres del tio Antònio, que havia posat més entusiasme en construir la paellera que la petita barraca. Ell mateix l'havia aixecat maó a maó, l'havia fet prou ampla per tal que hi cabés una paella de 14 persones, ni més ni menys. Havia aixecat unes parets prou altes per tal que al capdamunt s'hi pogués col·locar un terradet de canyís per a resguardar-se del sol, i també havia disposat diversos compartiments per a dipositar la setrillera, els

plats amb els ingredients, les espàtules, culleres i cullerots i, sobretot, l'arròs. Un arròs que ningú sabia on comprava, i que segons ell era l'ingredient secret.

De tant en tant el vàiem traginant sacs d'arròs que guardava al rebost de la barraca.

Quan ja tenia els ingredients a punt, anava al rebost, obria un dels sacs i n'extreia una quantitat a ull que transportava amb reverència a la paellera, i la dipositava en un pot de vidre a l'espera del moment just per saltar a la paella i formar, definitivament, un altre arròs gloriós del tio Antònio.

Arribat aquest punt el tio Antònio entrava a la paellera. Abans de posar-se a sofregir, reüllava pel voltant i si trobava algú disposat a interrompre el seu ritual transformava la seva cara en un rictus entre malvat i emprenyat que foragitava qualsevol intent d'intromissió. Els pares i tios ja feia anys havien après que no valia la pena intervenir. A nosaltres ens va costar una mica més de temps i unes quantes pessigades i clatellots, però a la fi vam deixar de temptar la sort i, quan el tio Antònio entrava a la paellera, tothom desapareixia dels voltants a l'espera del "Au, va, que aquest arròs no esperaaaaaaaaaaaaaa". Aleshores havíem de sortir corrents d'on estiguéssim i anar a correuita a la taula, engrapar la cullera, menjar-nos la nostra part i, evidentment, alabar l'arròs del tio Antònio.

- La teva paella, guapo. Què t'havia dit? A Tarragona, però autènticament valenciana.

Miro aquell aglutinat d'arròs, d'un color més que sospitós, que la Montse m'ha col·locat davant i intento somriure. Ni el Montsant que tinc davant arreglarà aquest

desgavell, ja ho veig venir. Introdueixo la cullera i escampo els grans d'arròs intentant endevinar quines verdures i quines carns en formen part, i torno a pensar en els arrossos del tio Antònio.

A còpia d'anys de veure el mateix ritual una vegada i una altra sabia perfectament els moviments del tio Antònio i la seva posició en cada fase del ritual. Això em va resultar molt útil quan jo tenia uns 16 anys. En aquella època havia començat a freqüentar companyies que, segons els meus pares, no eren recomanables. Tal i com va acabar tot està clar que tenien raó.

Vaig començar a fumar maria i a traficari-ne a petita escala per tal de tenir diners i poder seguir fumant i bevent cubates a la disco. El negoci anava bé, però no m'atrevia a amagar la mercaderia a casa, la meva mare tenia una dèria netejadora obsessiva que feia que diversos cops a la setmana capgirés la casa per a deixar-la com una patena.

Impossible amagar res allí, ja havia estat a punt d'enxampar-me dos cops.

I de sobte vaig visualitzar el millor amagatall del món: la paellera del tio Antònio, un lloc utilitzat només per una persona i només per a una activitat exclusiva: preparar l'arròs dels diumenges.

Una nit vaig anar al tros amb la moto i vaig observar atentament la paellera. Vaig repassar tots els maons amb les mans i vaig constatar que, efectivament, estava magníficament construïda. Seria difícil que així pogués amagar res. Vaig haver d'extreure quatre maons d'una part que em va semblar més dissimulada, prop del terra, els vaig retallar per tal que, un cop tornats a col·locar, al fons quedés un forat prou ampli per a amagar la meva mercaderia. I així ho vaig fer. La nit de dissabte anava al

tros a deixar la maria, i la recollia el diumenge mentre el tio Antònio bevia cervesa a l'espera que les dones prepararessin el menjar.

Un dissabte, però, vaig cometre un error. Vaig anar al tros. Mentre estava acotxat intentant extreure els maons per a deixar la càrrega vaig sentir la veuassa del tio Antònio darrere.

- Què se suposa que estàs fent a la meva paellera, gamarús?

Vaig quedar glaçat. Allò sí que no m'ho esperava. Normalment el tio Antònio anava a dormir d'hora quan es quedava allí i s'atroncava de tal manera que ni els llamps ni els lladrucs dels gossos ni cap altre soroll nocturn el desvetllaven.

Vaig començar a pensar ràpidament alguna excusa prou bona per a justificar la meva presència, però la por m'havia gelat també l'enteniment. Vaig gargotejar alguna cosa incomprendible mentre el tio Antònio cada cop envermellia més.

- No ho saps que ningú pot acostar-se a la meva paellera? Què estàs fent aquí?  
Deixa'm veure!

No cal dir que a la meva família ningú coneixia els meus tripijocs amb la droga i jo no tenia cap intenció que ho sabessin. El tio Antònio es va acotxar mentre jo mirava de tancar el forat, però em va apartar d'una revolada i va mirar dins, va treure les dues bosses i se'm va encarar. Va deixar caure les bosses i va rodejar-me el coll amb les seves manasses.

- No ho saps que a casa som de bona pasta? Ningú té tractes amb droga ni res semblant. Ja ho saben els teus pares?

Em traspassava amb els ulls encesos en còlera i, apretava amb les dues mans. Jo no podia parlar i notava com em faltava la respiració. Només que m'hagués deixat parlar... però cada cop apretava més, i jo cada cop em trobava pitjor. En un esforç suprem vaig aixecar el braç dret i amb el maó que havia extret de la paellera, vaig descarregar un cop a la temple del tio Antònio. Juro que no el volia colpejar tan fort. Només volia que deixés d'apretar. Però el tio Antònio va caure i va topar amb els maons que quedaven escampats pel terra.

Diumenge matí els meus pares van intentar, com sempre, enllestir aviat per arribar d'hora al tros del tio Antònio. I, com sempre, no ho van aconseguir. Però a mi m'era ben bé igual perquè ja sabia que aquell diumenge el tio Antònio no renegaria per a fer-nos pagar la nostra insolència. I també sabia que mai més tornaria a menjar un arròs com els del tio Antònio.

Rosana Andreu 2017